Kadernota
2022 - 2025

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Aanbiedingsbrief 3
1. Verder bouwen aan een toekomstbestendige gemeente 5
2. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving 8
3. Integraal beheer openbare ruimte 10
4. Onderwijs, werk en inkomen 13
5. Maatschappelijk ondersteuning en jeugdhulp 15
6. Duurzaamheid en energietransitie 18
7. Economie 20
8. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed 22
9. Openbare orde en veiligheid 24
10. Bestuur en dienstverlening 26
11. Financiële opgave 28
Bijlagen 32
Bijlage 1: Totaaloverzicht nieuw beleid 2022-2025 32

Aanbiedingsbrief

Raalte, 25 mei 2021

Beste raadsleden,

Sinds de nieuwe raadsperiode is het gebruikelijk te werken met een Kadernota. De komst van de Kadernota creëert een extra moment in het voorjaar om de afspraken van het Roalter Akkoord af te wegen tegen andere opgaven, zodat de raad zowel op inhoud als op financiën kan prioriteren richting de begroting. Er is aan de start gekozen voor de invoering van een Kadernota met de volgende uitgangspunten:

- Kort en krachtig visiedocument op hoofdlijnen;
- Termijn van 4 jaar;
- (Maatschappelijke) opgaven gekoppeld aan financiële mogelijkheden.

Voor u ligt de laatste Kadernota van de raadsperiode 2018 - 2022.

Terugblik proces en gehanteerde richtinggevende lijnen
Begin april heeft de raad aan de hand van bouwstenen en opgaven die zijn geïnventariseerd een eerste discussie gehad en zich op hoofdlijnen uitgesproken over de opgaven en financiële uitgangspunten. Met deze discussie in het achterhoofd heeft het college de voorliggende Kadernota voorbereid. Voorgesteld wordt uit te gaan van de volgende richtinggevende lijnen:

1. Versterkte inzet op de woon- en leefomgeving
2. Voortbouwen op de ingeslagen weg met klimaat en energie
3. Werken aan herstel na corona
4. Zorg voor onze kwetsbare inwoners binnen financieel budget.

Aangevuld met een vijfde richtinggevende financiële lijn:
5. Er is financiële ruimte voor nieuw beleid beschikbaar tot een bedrag van € 250.000 structureel en € 2 miljoen eenmalig.

In de voorliggende Kadernota betekent dit concreet dat voorgesteld wordt structureel te investeren in de openbare ruimte, onderwijshuisvesting en onze verstedelijkingsopgave. Daarnaast wordt op tal van terreinen een eenmalige impuls gegeven. Denk hierbij aan de onkruidbestrijding, klimaatadaptatie, het Centrum voor Jeugd en Gezin en digitalisering. Tot slot is er personele inzet noodzakelijk om onder andere de opgaven op stikstof, het buitengebied, zon- en windenergie en gevolgen van de coronacrisis aan te kunnen.

Met deze Kadernota stelt het college, de raad voor richting de begroting 2022-2025 te investeren tot een structureel bedrag van €221.000 in 2022 oplopend tot € 340.000 in 2025 en eenmalig € 2,06 miljoen. Het college acht het verantwoord daarvoor een deel van de algemene bestemmingsreserve in te zetten. Daarmee is het college zich bewust dat het licht de vijfde financiële lijn overschrijdt bij een ongewijzigd financieel perspectief. De Kadernota geeft daarbij de richting, uiteraard werkt het college toe naar een sluitende meerjarenbegroting.

Opgaven en nieuw beleid nader geduid
In de Kadernota zijn de opgaven en voorstellen nieuw beleid voorzien van een groene en oranje aanduiding. Op basis van het *huidige* financiële perspectief zijn er alleen financiële middelen beschikbaar voor de "groene" voorstellen nieuw beleid. Dat betekent dat er bij ongewijzigd financieel perspectief ook een heel aantal ambities (voorlopig) afvallen om een sluitende

begroting aan te kunnen bieden. Deze zijn in de Kadernota voorzien van een "oranje" duiding. Mocht het financieel perspectief richting de begroting wijzigen, bijvoorbeeld door een positieve mei circulaire, dan kan bij de integrale afweging in het najaar opnieuw beoordeeld worden wat aanvullend op deze Kadernota mogelijk is. Indien dat echter niet het geval is, blijft de opgave en ambitie staan. Want ook dan zijn er nog een aantal structurele uitdagingen te gaan op o.a. het gebied van de openbare ruimte en onderwijshuisvesting. Voor nu betekent dat temporiseren van projecten en dienen ondertussen wel (tijdelijke) maatregelen genomen te worden om de veiligheid te borgen en kapitaalvernietiging te voorkomen. Voor personele inzet wordt nu twee jaar eenmalig geïnvesteerd op basis van de schaalbedragen conform de CAO gemeenten. Echter de opgave blijft ook na die twee jaar bestaan en inhuur is veelal kostbaarder dan uit te gaan van vast personeel. Met andere woorden: bij ongewijzigd financieel perspectief zullen er andere keuzes gemaakt moeten worden hoe we deze opgaven wel (financieel) het hoofd kunnen bieden. Het college zal de raad een voorstel aanbieden richting de begroting hoe hiermee om te gaan.

Leeswijzer
Hoofdstuk 1 beschrijft de overkoepelende strategische opgaven en onze inzet op hoofdlijnen. Dit leidt voor elk van de programma's tot een aantal concrete voorstellen (hoofdstuk 2 tot en met 10). Bij de personele inzet is gekozen voor eenzelfde grondslag: op basis van ingeschatte schalen van vast personeel wordt uitbreiding van de loonsom voorgesteld. Het actuele financiële perspectief wordt geschetst in hoofdstuk 11. In de bijlage is het totaaloverzicht van de voorstellen nieuw beleid 2022 - 2025 te lezen.

Tot slot
De Kadernota geeft richting aan de koers van de gemeente Raalte voor de periode 2022 – 2025, maar is ook niet in beton gegoten. Het brengt een eerste evenwicht aan in de opgaven waarvoor we staan en de financiële mogelijkheden die er zijn. De precieze inkomsten vanuit het rijk, die worden gepresenteerd met de meicirculaire, zijn nog niet bekend. Daarnaast kan het richting de programmabegroting noodzakelijk en onontkoombaar zijn om door het college beargumenteerd een aantal nieuwe voorstellen te doen in het belang van de gemeente Raalte. Het college kijkt uit naar de behandeling van de Kadernota in de Rond de Tafel op 10 juni en raadsvergadering van 24 juni.

1. Verder bouwen aan een toekomstbestendige gemeente

We leven in een land met complexe opgaven, zoals het herstellen van de economie na corona, de enorme vraag naar woningen, de energietransitie en klimaatadaptatie en onze zorg voor onze kwetsbare inwoners. Als gemeente werken we voor onze inwoners. Samen met onze inwoners, ondernemers en de regio maken we onze kernen tot een prachtplek om te wonen, werken, leven en recreëren. In dit hoofdstuk beschrijven we de overkoepelende strategische opgaven en onze inzet op hoofdlijnen, voordat de bouwstenen per programma worden gepresenteerd.

De gemeente Raalte heeft een mooie uitgangspositie. Inwoners weten elkaar in de kernen te vinden. De gemeente wordt steeds meer als gewaardeerd partner gezien en er ligt een financieel solide basis. Onze inwoners waarderen onze gemeentelijke dienstverlening, zoals ook blijkt uit de meest recente peiling van Waar Staat je Gemeente 2020. Het totaaloordeel voor de gemeente is een 7,3 tegenover een 7,0 in 2018 en een 6,6 in 2016. Vergelijkbare gemeenten scoren in 2020 gemiddeld een 6,6. Maar die goede score is geen vanzelfsprekendheid en er zijn verschillen waar te nemen op de onderliggende thema's als woon- en leefomgeving, gemeentelijke dienstverlening en welzijn en zorg. Zoals Nederland - en daarmee Raalte - de afgelopen jaren veranderde, zo zal dat ook de komende jaren gebeuren. Als gemeente komen we voor belangrijke opgaven te staan, waarop passende antwoorden moeten worden geformuleerd. Er spelen belangrijke vraagstukken in het buitengebied, waar thema's als natuur, recreatie, energie en landbouw met elkaar kunnen botsen en om nieuwe keuzes vragen. Onze wijken en dorpen zijn deels aan vernieuwing toe – ze moeten opgewaardeerd worden aan de eisen van deze tijd - om zo vitaal en leefbaar te blijven. En ook de economische gevolgen van corona en de verhoudingen tussen stad en platteland, veranderen wat gevolgen heeft voor de positie van Raalte in de regio.

Integrale aanpak samen met de samenleving

Meer dan voorheen willen we deze uitdagingen integraal aanpakken, omdat in onze kernen wonen, economie en energie samenkomen. De energieopgave legt met zonneparken en windenergie een claim op dezelfde schaarse ruimte als de woningbouwopgave of maatregelen voor klimaatadaptatie. Slim bouwen gaat hand in hand met het versterken van de lokale economie en het aanpassen aan de klimaatverandering. Met het verduurzamen van woningen en gebouwen stimuleren we de economie. Ook vanuit het perspectief van de inwoner is de leefomgeving één geheel: zowel fysiek, economisch als sociaal. De grote opgaven zijn niet aan te pakken als losstaande thema's. Opgaven van wonen, economie en klimaat zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar en met de opgaven rond digitalisering, bereikbaarheid, energie, water, stikstof, natuur, landbouw, leefbaarheid, cultuur, zorg en participatie. Als Raalte kunnen we dat niet alleen. We geloven in de kracht van de samenleving; samen met onze inwoners komen we tot betere oplossingen. Door op een bestuurlijk vernieuwende en participatieve manier te werken hebben we met de raad, het college en de organisatie mooie successen geboekt en die aanpak zetten we voort. We werken samen met gemeenten in de regio, de provincie en laten onze stem ook landelijk horen. Alleen zo kunnen we concrete resultaten boeken met de N35, de jeugdzorg of onze economische agenda.

Overkoepelend zetten we met deze kadernota in op vier hoofdlijnen:

1. **Versterkte inzet op de woon- en leefomgeving**

Onze inwoners wonen graag in Raalte en onder gezinnen is Raalte een aantrekkelijke gemeente om naar toe te verhuizen. Onze ambitie is dat jong en oud, arm en rijk, een passende woning kunnen vinden in een toekomstbestendige woon- en leefomgeving. Landelijk ligt er een enorme opgave om meer woningen te bouwen en de Regio Zwolle wil de vierde economische regio van het land worden. Deze verstedelijkings- en mobiliteitsopgave vertaalt zich ook naar Raalte. Wij zetten ons in om 1500 – 2000 woningen te bouwen voor 2030. We verbeteren in samenwerking met de Regio Zwolle de bereikbaarheid en mobiliteit zowel per spoor als over de weg. De openbare ruimte in de kernen is het visitekaartje van onze woon- en leefomgeving. We willen werken aan een toekomstbestendige openbare ruimte, gezonde leefomgeving en benutten kansen voor klimaatadaptatie. Een veilige, vitale en duurzame omgeving in balans met de eisen voor toekomstig gebruik. Ook vinden we het belangrijk integraal en planmatig te investeren in onze onderwijshuisvesting. We gaan aan de slag met een gebiedsgerichte aanpak voor de transitie van de landbouw, het terugdringen van de stikstofdepositie en het herstel van natuur.

2. **Voortbouwen op de ingeslagen weg met klimaat en energie**

Al langere tijd zetten we in op duurzaamheid en de energietransitie. We willen de uitvoering van de gemaakte afspraken uit het Klimaatakkoord waarmaken. We zetten onze regisserende, ondersteunende en faciliterende rol daarom voort en zetten daarbij extra in op het begeleiden van initiatieven van onderop en het stimuleren van draagvlak in de omgeving. We gaan verder op de ingezette weg naar de Regionale Energie Strategie (RES), continueren de dorpsaanpak en ontwikkelen de route naar een aardgasvrije Raalte.

3. **Werken aan het herstel na corona**

De economische en sociale impact van de coronapandemie is fors. De coronacrisis vergroot bestaande beelden en kwetsbaarheden uit. Ondernemers hebben het zwaar te verduren, maar ook diverse groepen (van jong tot oud) missen het sociale contact, verenigingsleven en de evenementen waar Raalte juist bekend om staat. Het herstel biedt echter ook kansen om de ambities op het gebied van duurzaamheid te realiseren en nieuwe sociale verbindingen aan te gaan. Met de economische agenda en onze verbindingen met ondernemers is er een prima basis om de uitdaging aan te gaan. Met de culturele instellingen en sportverenigingen zijn er warme contacten om ondersteuning te bieden daar waar nodig. We zetten de ingezette koers voort. Dat betekent dat we verbindend te werk gaan, handelen vanuit vertrouwen, ondersteunen en meedenken (maar niet overnemen) en zoeken naar de beste oplossing voor elke situatie.

4. **Zorg voor onze kwetsbare inwoners binnen financieel budget**

We vinden het belangrijk dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven meedoen in de samenleving. Voor inwoners die - naast de eigen mogelijkheden en ondersteuning door het eigen sociale netwerk - extra ondersteuning nodig hebben, zorgen wij voor passende ondersteuning. Waar kan door het aanbieden van laagdrempelige algemene voorzieningen en waar dat nodig is door het aanbieden van specialistische maatwerkvoorzieningen. De coronapandemie heeft extra veel impact op onze meest kwetsbare inwoners, waardoor het bieden van passende ondersteuning nog belangrijker is. Financieel gezien blijft dit een uitdaging. Onze begroting beslaat voor een flink deel het sociaal domein en we hebben relatief weinig speelruimte voor

eigen keuzes binnen dat terrein. Daarom werken we ook de komende periode verder aan de transformatie van het sociaal domein.

Behoud van een goede financiële uitgangspositie
Raalte heeft een goede uitgangspositie en we willen die behouden. We zijn een financieel gezonde gemeente en willen dat in de toekomst blijven. Dat vraagt ook betere financiële spelregels, bijvoorbeeld over de herijking van het gemeentefonds, adequate financiering voor bestaande en nieuwe taken en respect voor ons eigen belastinggebied. We zien dat de ontwikkeling van het gemeentefonds geen gelijke tred heeft gehouden met de ontwikkeling van de inflatie en volume van taken die we met de uitkering uit het gemeentefonds uitvoeren. We gaan regionaal het gesprek aan en laten ons vertegenwoordigen door de VNG om goede financiële afspraken te maken met het nieuwe kabinet om te kunnen bijdragen aan de opgaven van nu en in de toekomst.

Toekomst gericht werken en blijvende inzet op het ontwikkelen van de organisatie
Om verder te bouwen aan een toekomstbestendige gemeente, hebben we onze mensen en middelen keihard nodig. We zetten in op een toekomst gericht werk- en huisvestingsconcept en gaan aan de slag met de mogelijkheden die de verdergaande digitalisering ons biedt. Hoewel we merken dat het op de arbeidsmarkt steeds lastiger is geschikte mensen te vinden, weten we met strategische personeelsplanning een toekomstig bestendige organisatie op te bouwen. Om op alle vakgebieden en opgaven, maximaal aangesloten te blijven bij alle ontwikkelingen om ons heen, vinden wij het belangrijk dat alle clusters zo zelfstandig mogelijk kunnen werken. Betrouwbaar, verbindend, oplossingsgericht en slim. Daarom werken we in het kader van de organisatieontwikkeling toe naar resultaatgerichte, zelforganiserende en lerende clusters. Niet als doel op zich, maar omdat we erin geloven dat we op die manier optimaal van waarde zijn en blijven voor de Raalter gemeenschap.

2. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Ambitie

Onze ambitie is om samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties uitvoering te geven aan de vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040. Daarmee willen we in Raalte, het levendige hart van Salland, zorgen voor aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken en voor een ontwikkeling van het buitengebied richting een groen en innovatief productielandschap. Om dat levendige hart van Salland te kunnen zijn is een goede bereikbaarheid, zowel per auto en fiets als per openbaar vervoer, essentieel.

Ontwikkelingen lange termijn (2023-2025)

We zien een verschuiving in economische en daarmee ook ruimtelijke dynamiek van de Randstad naar het oosten. Voor de regio Zwolle betekent dit dat zij zich wil ontwikkelen tot de vierde economische regio van Nederland. Dit leidt onder andere tot een extra verstedelijkingsopgave in de regio en een extra mobiliteitsopgave. Daarnaast zien we dat het klimaatbeleid in brede zin (energie, wateropgave, droogte, hittestress) steeds meer leidend wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuw Leaderprogramma (2023-2027) en daarvoor zullen middelen voor cofinanciering beschikbaar gesteld moeten worden.

Ontwikkelingen korte termijn (2022)

1. De regio Zwolle is aangewezen als NOVI-gebied (NOVI=Nationale Omgevingsvisie), door de regio wordt in samenwerking met andere overheden gewerkt aan een aantal plannen, zoals een verstedelijkingsstrategie voor de regio Zwolle en een MIRT-bereikbaarheidsstudie. Om adequaat in te spelen op deze dynamiek in de regio en om onze eigen ambities daarin een plek te geven is het noodzakelijk om hier extra capaciteit op in te zetten. Zie hiervoor ook programma 6 Economie.

2. Door het besluit van Rijk en Provincie om € 200 mln. beschikbaar te stellen voor het opwaarderen van de N35 tussen Wijthmen en Raalte en het realiseren van de omleiding bij Mariënheem zal er op korte termijn een zogenoemde MIRT-verkenning volgen. Daarnaast loopt reeds het project om knooppunt Raalte op te waarderen en wordt gewerkt aan plannen voor het verbeteren van de stations Raalte en Heino.

3. Met de vaststelling van het programma 'Wonen' wordt de starterslening heringevoerd en wordt de adviesfunctie en bewustwording langer zelfstandig thuiswonen opgezet (dekking binnen bestaande Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (Svn) middelen).

4. Voor een leefbaar buitengebied is het belangrijk om in contact te blijven met de inwoners. De contactpersoon buitengebied heeft de afgelopen jaren deze rol met succes ingevuld. De financiering loopt eind 2021 af. Het is noodzakelijk om de inzet van de contactpersoon te continueren en hier zijn extra middelen voor nodig.

5. Er is een gebiedsgerichte aanpak stikstof gestart en voor deelname aan het gebiedsteam Stikstof Salland zijn extra middelen nodig. Deze leidt tot een gebiedsagenda, waarvan op dit moment nog niet bekend is welke middelen nodig zijn voor de uitvoering.

6. De Kracht van Salland Leader verloopt succesvoller dan verwacht en met veel projecten in Raalte. Voor 2022 worden extra middelen gevraagd om de kosten te kunnen dekken. Voor de periode 2023-2027 worden middelen gevraagd voor de nieuwe Leaderperiode.

Financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel / E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Voorstel	S/E	Investering	2022	2023	2024	2025
1	Starterslening en adviesfunctie	E		840			
	Dekking binnen reserve stedelijke vernieuwing	E		-40			
	Dekking binnen Svn	E		-800			
2	Contactpers. buitengebied	E		75	75	75	75
3	Coörd. en stikstofaanpak	E		35	35	35	35
4	Leaderprogramma 2023-2027	E		75	100	100	100
Totaal programma 1			**0**	**185**	**210**	**210**	**210**

3. Integraal beheer openbare ruimte

Ambitie
Binnen programma 2, integraal beheer openbare ruimte, is het onze ambitie om voor inwoners en ondernemers een aantrekkelijke en gezonde leef- en werkomgeving aan te bieden. Een veilige, vitale en duurzame omgeving in balans met de eisen voor toekomstig gebruik, de ruimtelijke mogelijkheden en met ruimte voor initiatief van de gebruikers. Hiermee sluiten wij aan op de ambities voor de leefomgeving die zijn opgenomen in de Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040.

Onze focus ligt hierbij niet alleen op het dagelijks onderhoud maar ook op het realiseren van een toekomstbestendige openbare ruimte. Wat versleten is zal een keer vervangen moeten worden. Door dit te combineren met de nieuwe inrichtingseisen (onder andere verkeer, klimaatadaptief, levensloopbestendig en duurzaam) willen wij slim investeren in een toekomstbestendige openbare ruimte. Voor de gemeentelijke gebouwen zetten wij in op het duurzaam in stand houden van het bezit met een ambitie om de gebouwen sterk te verduurzamen.

Onze inzet is erop gericht dat samen te doen met de Raalter samenleving, waarbij wij ook de dienstverlening willen verbeteren. In samenwerking met onze professionele partners werken wij aan lokale opgaven en willen bijdragen aan en anticiperen op regionale ontwikkelingen (bijv. Regio Zwolle, doorontwikkeling samenwerking Rivus en klimaatadaptief beleid).

Ontwikkelingen lange termijn (2023-2025)
Op de lange termijn komen wij te staan voor een buurtgerichte en integrale aanpak om de leefomgeving in dorpen en wijken toekomstbestendig in te richten. Wij kiezen hierbij voor een programmatische aanpak waarbij de vervangingsopgave wordt gekoppeld aan de nieuwe inrichtingseisen voor de openbare ruimte. Middels het samenvoegen van opgaven ontstaan plannen die financieel vertaald worden. De jaren 2023-2025 zullen vooral in het teken staan van het ontwikkelen van een aanpak en het uitvoeren van enkele projecten.

Om planmatig te kunnen investeren in de openbare ruimte is een eerste versie van het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte geïntroduceerd (MIP-OR). Jaarlijks wordt het MIP-OR geactualiseerd waarbij iedere keer een kwalitatieve slag wordt gemaakt. Hiermee beogen wij dat investeringen beter kunnen worden onderbouwd en geprioriteerd.

De maatregelen die nodig zijn om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen worden opgenomen in een uitvoeringsprogramma die financieel vertaald wordt. Hierbij zien wij een sterke verbinding tussen de lokale en regionale opgave waarvoor wij samenwerken met onze partners (onder andere gemeenten, Waterschap en Regio Zwolle).

Op de lange termijn zetten wij in op het uitvoeren van de 2^{e} fase van het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen.

Ontwikkelingen korte termijn (2022)
1. In 2022 willen wij wederom investeren in projecten in de openbare ruimte. Hiervoor is onlangs het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte (MIP-OR) geïntroduceerd waarin de projecten zijn opgenomen die om een investering vragen (met een totaalopgave van ca. 14

miljoen euro). Wij stellen voor om in 2022 te investeren in de projecten die noodzakelijk zijn om een veilig gebruik van de openbare ruimte te borgen (totaal 10,4 miljoen euro). Wij zoeken naar een brede dekking van de investeringen, waarbij de kapitaallasten in de begroting worden opgenomen. Bij een investering van 10,4 miljoen euro leidt dit, na aftrek van de beschikbare middelen, tot een kapitaallast die in 2025 oploopt tot een structureel bedrag van € 146.000. Niet alle projecten zijn financieel haalbaar, dat leidt tot het temporiseren van opgaven binnen het MIP-OR. Mocht er extra financiële ruimte beschikbaar komen dan komen de projecten die zijn getemporiseerd alsnog in aanmerking om hierop in te zetten. Dit betreft een investering van ca. 4 miljoen euro met een kapitaallast oplopend tot € 190.000 in 2025.

Per project wordt een passend en integraal pakket van maatregelen voorgesteld met het oog op het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte. Naast de betrokkenheid van onze professionele partners (bijvoorbeeld SallandWonen) zetten wij sterk in op een grote betrokkenheid van de bewoners en/of ondernemers. Grote investeringen willen wij doen op de Zwolseweg en Dorpsstraat in Heino en in het buitengebied de Schoonhetenseweg. In het kader van het beheer zijn investeringen nodig om vervangingen mogelijk te maken van openbare verlichting, duikerbruggen en openbaar groen. Daarnaast zijn investeringen nodig op de rioleringen goed te laten functioneren. Aansluitend op initiatieven van derden willen wij middelen inzetten om de G. Norpplein in Lutttenberg en hetTennet tracé in Raalte toekomstbestendig in te richten.

2. Het uitvoeren van het bestrijden van onkruid op verhardingen voeren wij uit middels een mix van maatregelen, zonder de inzet van chemische middelen Dit om het gestelde netheidsniveau te kunnen realiseren (IVOR). Om dit doel te bereiken is een inzet van middelen nodig. Vooralsnog ramen wij deze middelen eenmalig, met het oog op de mogelijkheid om dit op termijn structureel te regelen.

3. Bewonersparticipatie in de openbare ruimte leidt tot sterke plannen met een breed draagvlak en draagt bij aan de kwaliteit van de leefomgeving. Door de inwoners van de gemeente Raalte wordt dit gewaardeerd. Hiervoor is het nodig dat de dienstverlening binnen het domein Beheer op een hoger niveau wordt gebracht. Inzet van extra personele capaciteit zien wij als een sterke en noodzakelijke behoefte om bijvoorbeeld invulling te geven aan bewonersinitiatieven. Voor deze nieuwe manier van werken, in lijn met het Roalter akkoord, stellen wij voor extra middelen te ramen voor 2 jaar, naast de inzet van bestaand budget.

4. Om op lange termijn het MIP-OR in kwalitatieve zin te kunnen verbeteren is het noodzakelijk dat de beheerplannen voor de openbare ruimte worden geactualiseerd of opgesteld. Daarnaast is inzicht nodig om planmatig onderhoud te kunnen uitvoeren en dit financieel te verantwoorden. Voor de kosten worden eenmalige dekkingsmiddelen geraamd voor een periode van vooralsnog 2 jaren die kunnen worden gedekt uit de reserve IVOR.

5. In 2021 wordt het klimaatbeleid en -uitvoeringsprogramma opgesteld. Hierbij leggen verbindingen met andere opgaven. Op basis daarvan zullen we bij de kadernota 2023 voorstellen doen voor structurele investeringen. Om niet pas in 2023 te starten met de uitvoering, wordt voorgesteld eenmalig een budget te ramen. Wij willen blijven meedoen in regionaal verband (Rivus), het in huis halen van vakinhoudelijke kennis en daar waar mogelijk bijdragen aan kleinschalige, lokale projecten.

6. In 2021 wordt het klimaatadaptief beleid en -uitvoeringsprogramma opgesteld. Hierbij leggen wij verbindingen met andere opgaven als duurzaamheid, energietransitie, biodiversiteit, gezondheid en economie. Deze nieuwe opgaven vragen om extra inzet. Op basis van de nota "Op weg naar en toekomstbestendige openbare ruimte" zetten wij in op het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte. De investeringen die wij hiervoor moeten doen willen wij slim combineren met de vervangingsopgave die zich tevens in de openbare ruimte aandient. Voor een programmatische aanpak op het gebied van klimaatadaptatie en het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte is extra personele inzet nodig. Dit willen wij invullen voor een periode van vooralsnog 2 jaar.

Financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel / E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Voorstel	S/E	Investering	2022	2023	2024	2025
1	MIP-OR (voorlopig)	S	10.363	169	301	432	490
	Dekking	S	-7.234	-130	-239	-329	-344
	MIP-OR (voorlopig)	S		30	131	174	190
	Dekking	S					
2	Onkruidbestrijding	S				110	110
	Onkruidbestrijding	E		110	110		
3	Bewonersparticipatie	E		128	128	128	128
	Beschikbare middelen	E		-73	-73	-73	-73
4	Beheerplannen	E		65	65		
	Dekking reserve IVOR	E		-65	-65		
5	Klimaatadaptatie	E		151			
6	Personele inzet klimaat en toekomstbest.	E		108	108	108	108
Totaal programma 2			**3.129**	**493**	**466**	**550**	**609**

4. Onderwijs, werk en inkomen

Ambitie

We streven naar een inclusieve arbeidsmarkt, een arbeidsmarkt waarin iedereen mee kan doen. Onderwijs en overheid faciliteren de ondernemers daarbij. Voor inwoners die (tijdelijk) niet mee kunnen doen, bieden wij een vangnet. Inwoners zijn financieel gezond, hebben werk, gaan naar school, hebben een sociaal netwerk en zijn voldoende zelfredzaam. Signalen van armoede worden vroegtijdig gesignaleerd. Zo willen we zo veel mogelijk problemen voorkomen. Waar dit niet lukt, bieden we ondersteuning om de problemen aan te pakken. Wij kiezen daarbij voor een integrale en op het gezin/huishouden gerichte aanpak waarbij ondersteuning op het gebied van zorg, jeugd en werk en inkomen gecombineerd worden. Daarnaast sluiten wij aan bij een digitale samenleving, waarbij inwoners inzicht hebben in eigen data. Hierbij houden we rekening met ieders mogelijkheden en beperkingen.

Ontwikkelingen lange termijn (2023-2025)

Het sociaal domein is een domein met een grote mate van onvoorspelbaarheid. Voor de lange termijn is het lastig in te schatten hoe de inkomsten en uitgaven zich precies zullen ontwikkelen. De coronapandemie versterkt die onvoorspelbaarheid. Voor de langere termijn moeten we dan ook rekening houden met de effecten van corona op de werkgelegenheid, hiervoor is geen budget beschikbaar. Voor de uitwerking van de lokale aanpak van de Human Capital Agenda, zijn in 2022 en 2023 nog incidentele middelen beschikbaar. Onduidelijk is of hier op de lange termijn nog budget voor nodig is. Tot slot moeten we voor de langere termijn (vanaf 2023) rekening blijven houden de financiële onzekerheid in het sociaal domein en de eventuele noodzaak tot bijsturing.

Ontwikkelingen korte termijn (2022)

1. Met de invoering van de nieuwe wet inburgering krijgen gemeenten een centrale rol in de intake, begeleiding en advisering van inburgeringsplichtigen. Gemeenten worden daarnaast, in tegenstelling tot nu, verantwoordelijk voor de inkoop van inburgeringstrajecten. Voor de uitvoering van de nieuwe taken en voor de inkoop van inburgeringstrajecten ontvangen we extra middelen vanuit het Rijk. Het is op dit moment echter nog onzeker om welke bedragen het gaat en in hoeverre deze voldoende dekkend zijn.

2. Het jaar 2021 en 2022 staan in het teken van de implementatie voor de nieuwe applicaties in het sociaal domein. De kosten van de implementatie wordt gedekt uit bestaande middelen. Digitale interactie met de inwoners is een onderdeel van de implementatie. Dit onderdeel verdient echter een verdere verfijning in uitwerking in 2022. (Zie ook programma 4).

3. In 2022 zal een verdere uitwerking plaatsvinden van eenmalige uitvraag van gegevens. Dit draagt bij aan vereenvoudiging van werkprocessen. (Zie ook programma 4).

4. De coronacrisis zorgt voor veel onzekerheid op de arbeidsmarkt. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft daarom een omvangrijk steun- en herstelpakket gepresenteerd. Een deel van de middelen uit dit pakket komt bij (regio's van) gemeenten terecht. We werken samen met gemeenten in de regio uit hoe we deze middelen in onze regio het beste kunnen inzetten.

Financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel / E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Voorstel	S/E	Investering	2022	2023	2024	2025
	n.v.t.						
Totaal programma 3			**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

5. Maatschappelijk ondersteuning en jeugdhulp

Ambitie

Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven meedoen in de samenleving. Voor mensen die daarbij –naast de eigen mogelijkheden en ondersteuning door het eigen sociale netwerk- extra ondersteuning nodig hebben, zorgen wij voor een goed pakket aan laagdrempelige algemene voorzieningen. Dit doen we in samenwerking met onze maatschappelijke partners. In situaties waarin dit niet voldoende is, organiseren wij gespecialiseerde en individuele voorzieningen die aanvullend zijn op de eigen mogelijkheden van mensen. Wij kiezen daarbij voor een integrale en op het gezin/huishouden gerichte aanpak waarbij ondersteuning op het gebied van zorg, jeugd en werk en inkomen gecombineerd worden. We sluiten aan bij de mogelijkheden van een digitale samenleving, waarbij de inwoner inzicht heeft in eigen data. Hierbij houden we rekening met ieders mogelijkheden en beperkingen.

Ontwikkelingen lange termijn (2023-2025)

Het sociaal domein kent veel (financiële) onzekerheden, waarop we niet altijd invloed hebben. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van rijksbijdragen en aan de ontwikkeling van het aantal inwoners dat een beroep doet op ondersteuning. Op de korte termijn kunnen we deels een beroep doen op de reserve sociaal domein. Daarnaast werken we aan de transformatie in het sociaal domein, onder andere met het daarvoor beschikbaar gestelde transformatiebudget. Deze gelden gebruiken we om ondersteuning op andere wijze vorm te geven, zodat op lange termijn minder specialistische ondersteuning nodig is. In 2021 en 2022 vindt de implementatie van de nieuwe applicaties in het sociaal domein plaats. Deze implementatie richt zich op migratie van bestaande processen en inrichting. De digitale interactie met de inwoner is een basisfunctionaliteit in de applicatie. Vanaf 2022 gaan we de inrichting van deze basisfunctionaliteit uitwerken in een apart project. De inwoner moet nu op diverse plekken dezelfde informatie aanleveren bij verschillende organisaties. We willen kijken hoe dit efficiënter ingericht kan worden, zodat inwoners één keer gegevens aan moeten leveren. Bij de implementatie van de applicaties wordt data via de regieapplicatie ontsloten. Dit vergt vanaf 2022 nog een verdere uitwerking. Voor de structurele kosten van deze ontwikkelingen hebben we geen budget beschikbaar. Daarnaast zijn er meer ontwikkelingen, waarvoor we nog geen middelen beschikbaar hebben gesteld en die niet uit het Transformatiebudget gefinancierd kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan de gevolgen van corona op de volksgezondheid. Het meerjarenbeleidsplan basisvaardigheden en de mogelijkheden om meer te sturen op de inzet van ondersteuning door middel van managementinformatie. En tot slot het verbeteren van de informatievoorziening door het inzetten van contractmanagement met zorgleveranciers.

Ontwikkelingen korte termijn (2022)

1. De verwachting is dat de beoogde besparing van € 400.000 op de specialistische jeugdhulp door een extra investering in het CJG op korte termijn niet gerealiseerd wordt.
   Enerzijds zien we een forse stijging van de hulpvragen die aan het CJG worden gesteld, anderzijds neemt de doorlooptijd in de specialistische jeugdhulp toe evenals de gemiddelde kosten per cliënt (onder andere door een stijging van de tarieven en de achterblijvende uitstroom). Dit zien we niet alleen in Raalte. Recent onderzoek onder gemeenten naar de benodigde middelen voor uitvoering van de Jeugdwet (door AEF) concludeert, dat een brede inzet op preventie en vroegsignalering bijdraagt aan meer kwaliteit van leven en aan

besparingen in andere wetten, maar niet leidt tot kostenbesparing binnen de Jeugdwet. Het CJG blijkt wel in staat om de forse stijging van het aantal hulpvragen zoveel mogelijk binnen het CJG op te pakken, waardoor een duurder traject in de specialistische jeugdhulp wordt voorkomen. De huidige begroting en formatie van het CJG kan deze stijging echter niet aan. Om de huidige kwaliteit van het CJG te behouden en daarbij te voorzien in de toegenomen vraag naar ondersteuning, zijn er twee extra opvoedkundig maatschappelijk werkers nodig. Wanneer de toestroom richting het CJG op dit niveau blijft of zelfs groter wordt, is deze inzet naar verwachting structureel nodig. Echter, aangezien het op dit moment nog onduidelijk is hoe de Jeugdwet en bijbehorende financiële middelen zich de komende jaren ontwikkelen, ramen we de extra benodigde middelen in eerste instantie incidenteel voor 2 jaar. Dit kan gedekt worden vanuit de reserve sociaal domein.

2. Vanuit het sociaal domein ligt onze focus op het ondersteunen van kwetsbare inwoners. Corona vergroot de kwetsbaarheid onder een groot aantal groepen binnen de samenleving. De verwachting is dat dit niet stopt wanneer de crisis voorbij is, maar dat ook het hersteltijd nodig heeft. Het bieden van de juiste ondersteuning aan deze inwoners vraagt de komende jaren daarom extra inzet van het sociaal domein, waarvoor extra capaciteit nodig is.

3. Het afgelopen jaar hebben we hard gewerkt aan het realiseren van een omgekeerde verordening. Het document is er, maar het toepassen van deze verordening vraagt om een andere manier van werken en denken, niet alleen voor ambtenaren, maar ook voor inwoners. Dit levert naar verwachting (juridische) vragen op van inwoners, waardoor een goede juridische inbedding belangrijk is. Daarnaast hebben we in het sociaal domein te maken met aanpassingen in wetgeving (bijvoorbeeld de invoering van PGB 2.0) die ingebed moeten worden in onze organisatie. Om dit goed te kunnen doen is er extra juridische capaciteit nodig.

4. In het sociaal domein werken we aan de transformatie, zodat we onze inwoners de best passende ondersteuning kunnen bieden op een manier die financieel houdbaar is. We blijven hier de komende jaren aan werken, maar hebben de afgelopen jaren ook al veel stappen gezet. Om deze stappen te borgen en ervoor te zorgen dat we in control blijven op financiën en kwaliteit hebben we onder andere langere inzet van een data-analist nodig.

Financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel / E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Voorstel	S/E	Investering	2022	2023	2024	2025
1	Extra investering CJG	E		200	200		
	Dekking uit reserve sociaal domein	E		-200	-200		
2	Personele inzet tijdelijk extra capaciteit als gevolg van corona	E		84	84	84	84
3	Personele inzet juridisch medewerker	E		67	67	67	67
4	Personele inzet data-analist	E		42	42	42	42

Totaal programma 4	**0**	**193**	**193**	**193**	**193**

6. Duurzaamheid en energietransitie

Ambitie
Onze ambitie is om samen met inwoners, ondernemers en initiatiefnemers te werken aan de transitie naar een duurzame samenleving. Onze opgave is om in 2030 de CO_2 uitstoot terug te brengen met 49% en in 2050 met 100% (energietransitie). In 2050 moeten we ook de omslag hebben gemaakt naar een aardgasvrije gebouwde omgeving (warmtetransitie). Deze opgaven komen voort uit het Klimaatakkoord.

Dit zijn grote meerjarige transitieopgaven die via verschillende programma's en projecten en in samenwerking met diverse stakeholders tot stand komen. Maatschappelijk draagvlak is hierbij van groot belang. We zetten onze regisserende, ondersteunende en faciliterende rol daarom voort en zetten daarbij extra in op het begeleiden van initiatieven van onderop en het stimuleren van draagvlak in de omgeving.

Ontwikkelingen lange termijn (2023-2025)
De energietransitie geven we vorm via verschillende sporen. Op regionaal niveau werken we samen aan een Regionale Energie Strategie (RES). In de RES is opgenomen welke energiedoelstellingen op welke termijn worden gehaald en welke aanpak de regio hanteert om deze doelstellingen te halen. Wij hebben hierin een lokale opgave. De RES wordt elke twee jaar herijkt, de eerste keer zal in 2023 zijn.

We continueren de dorpsaanpak als middel om onze lokale opgave uit de RES te bereiken. Daarbij stimuleren we de opkomst van lokale energie-initiatieven en versterken we bestaande initiatieven. Dat doen we door netwerken op te bouwen, samenwerking te versterken, kennis in te brengen en ondersteuning te bieden. Naast het versterken van bestaande samenwerkingen, worden ook nieuwe vormen van samenwerking verkend op het gebied van publiek private samenwerking.

Een ander middel om onze lokale opgave binnen de RES te bereiken is het faciliteren en begeleiden van initiatieven voor het opwekken van duurzame energie. Dit zijn momenteel initiatieven voor zonneparken en zon op dak. We verwachten na een besluit over richtlijnen windenergie ook initiatieven op het gebied van wind. Dit doen we door de inzet van ruimtecoaches die initiatieven toetsen aan de richtlijnen zonneparken en windenergie. Hierbij is conform de wens van de raad extra aandacht voor de onderdelen 'dialoog met de omgeving' en 'lokaal eigendom'. Op basis van opgedane ervaring worden de richtlijnen periodiek geëvalueerd en aangepast.

We zetten ons duurzaamheidsprogramma voort, waarbij we diverse middelen inzetten om de energietransitie verder te stimuleren en ondersteunen. Onder andere door het geven van informatie via het Energieloket, het aanbieden van scans, vouchers en adviezen op het gebied van energiebesparing, het beschikbaar stellen van leningen via het Energiefonds, het ontwikkelen van

een visie op duurzame mobiliteit en laadinfrastructuur en het ondersteunen van duurzame initiatieven in de breedte.

Daarnaast blijven we inzetten op het saneren van asbestdaken via een lokale aanpak en stimuleren we het hergebruik van grondstoffen door afvalscheiding.

Bij de warmtetransitie hebben we als gemeente een regierol. Uiterlijk eind 2021 moet het beleid hiervoor ontwikkeld zijn in de vorm van een Transitievisie Warmte. De visie geeft inzicht welke alternatieve warmteoplossingen in de gemeente Raalte beschikbaar zijn en hoe de route naar aardgasvrij eruitziet. De ontwikkeling van de visie en de uitwerking via wijkuitvoeringsplannen doen we in nauwe samenwerking met stakeholders, inwoners en ondernemers.

Vanaf 2023 is er geen budget meer in de begroting vrijgemaakt voor de uitvoering van de taken uit het klimaatakkoord en het duurzaamheidsprogramma. De verwachting is dat er middelen vanuit het rijk komen om de huidige inzet grotendeels te continueren. Om de ambitie te kunnen voortzetten op het creëren van voldoende draagvlak uit de samenleving (door middel van de dorpsaanpak en de inzet van ruimtecoaches), moet er rekening mee worden gehouden dat er na 2022 aanvullende middelen worden gevraagd.

Ontwikkelingen korte termijn (2022)

1. Om toe te werken naar de landelijke doelstelling om in 2050 volledig circulair te zijn, herijken we in 2021 het afvalbeleid.

2. Uit de evaluatie van de richtlijnen zonneparken is gebleken dat er bij het toetsen van initiatieven extra aandacht nodig is voor de onderdelen ‘dialoog met de omgeving’ en ‘lokaal eigendom’. Hiervoor is aanvullende inzet ruimtecoach nodig. De inzet van ruimtecoaches is ook voor 2023 t/m 2025 voorzien.

Financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel / E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Voorstel	S/E	Investering	2022	2023	2024	2025
1	Ruimtecoach	E		0	96	96	96
Totaal programma 5			**0**	**0**	**96**	**96**	**96**

7. Economie

Ambitie

In de Economische Agenda zijn de ambities en opgaven tot aan 2025 benoemd. We willen een ondernemers vriendelijke gemeente zijn, innovaties in het bedrijfsleven stimuleren, ons sterk positioneren in de regionale samenwerking, het onderwijs goed laten aansluiten op de arbeidsmarkt, een aantrekkelijk vestigingsklimaat creëren en de kansen van vrijetijdseconomie benutten. We werken hierin samen met het bedrijfsleven en het onderwijs.

Ontwikkelingen lange termijn (2023-2025)

Voor een aantal projecten in de economische agenda zijn voor eenmalig middelen beschikbaar gesteld. De samenwerking in de Regio Zwolle zien we als grote meerwaarde en we vinden het daarom noodzakelijk dat er budget beschikbaar blijft voor deze samenwerking. In 2023 bestaat Raalte bestaat 900 jaar en we verwachten dat er dan verschillende activiteiten vanuit de samenleving worden georganiseerd.

Ontwikkelingen korte termijn (2022)

1. We gaan net als in 2021 aan de slag met de uitvoering van de economische agenda. Om onze winkelcentra toekomstbestendig te maken werken we aan de uitvoering van onze centrumplannen. Eind 2021 starten we met de uitvoering van de Grote Markt en Plas die voor een groot deel in 2022 gaat plaatsvinden. Ook werken we aan de centrumvisie Heino. De gemeente Raalte heeft een sterke agro & food sector en om de innovaties in deze sector te stimuleren hebben we regiodeal middelen van het rijk gekregen om de innovaties aan te jagen. In 2022 willen we hier voortvarend mee aan de slag gaan. Daarnaast blijven we ons uiteraard inzetten om onze ondernemersdienstverlening te verbeteren. Voor de uitvoering van de economische agenda vragen we personele inzet.

2. De samenwerking in de regio Zwolle is voor ons nodig om onze eigen ambities waar te maken. Het afgelopen jaar hebben we mede dankzij de regio Zwolle successen geboekt met de verbreding N35 en nemen met ons agro & food project deel aan de regiodeal. De Regio Zwolle maakt een stap in haar ontwikkeling door en gaat samen met het rijk verschillende programma's aan. Met het rijk wordt onder ander afspraken gemaakt over extra woningbouw (de verstedelijkingsstrategie), het verbeteren van de bereikbaarheid, het inspelen op water- en klimaatvraagstukken en het werken aan gebiedsgerichte opgaven. Daarnaast wordt een investeringsagenda gemaakt om het rijk en de EU ertoe te bewegen om in de regio te investeren. Voor de gemeente Raalte is het cruciaal om aan te sluiten bij de ontwikkelingen om onze eigen ambities te behalen. Er liggen er in deze regionale ontwikkelingen kansen om extra woningen te mogen bouwen, de bereikbaarheid via de N35, spoor/stationsomgevingen en fietssnelweg te verbeteren en te werken aan een stevige agro & food agenda. Zie ook programma 1 voor de verstedelijkingsagenda. De verwachting in de toekomst is dat het rijk nog meer de regio's gaat opzoeken. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld de Koolmeesgelden voor ondersteuning van de arbeidsmarkt in de coronacrisis. Om deze kansen te verzilveren is het van belang om ons goed te positioneren in de Regio Zwolle en te werken aan het versterken van het relatiemanagement en de lobby met andere stakeholders. Voor de ambtelijke inzet verstedelijkingsagenda en de lobby en relatiemanagement Regio Zwolle vragen we personele inzet.

3. De coronacrisis raakt het bedrijfsleven in onze gemeente hard. Vooral de horecasector, de evenementenbranche en de detailhandel hebben het zwaar. De verwachting is dat economische schade van de coronacrisis nog een lange tijd effect gaat hebben op onze economie. Onze ambitie is erop gericht om de ondernemers te ondersteunen in deze crisis en de negatieve economische schade zoveel mogelijk aan te pakken. Ook in 2022 en verder is de verwachting dat er extra inzet nodig is om ondernemers te ondersteunen en de lokale economie te stimuleren. Verder willen we voortvarend, zoals bij punt 1 beschreven, doorgaan met de uitvoering van de economische agenda. Ook voor de thema's sport en cultuur verwachten we extra inzet vanwege de gevolgen coronacrisis. Zie hiervoor programma 8. We vragen personele inzet voor economie, sport en cultuur gezamenlijk.

Financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel / E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Voorstel	S/E	Investering	2022	2023	2024	2025
1	Personele inzet lobby en relatiemanagement Regio Zwolle	E		54	54	54	54
2	Personele inzet programmamanager verstedelijkingsagenda	S		54	54	54	54
3	Extra personele inzet corona economie, sport en cultuur	E		96	96	96	96
Totaal programma 6			**0**	**204**	**204**	**204**	**204**

8. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Ambitie
Voorzieningen als mfa's, dorpshuizen, sport- en cultuuraccommodaties en onderwijslocaties zijn belangrijk voor een leefbaar dorp. Wij zetten ons in om deze maatschappelijke infrastructuur te behouden en te versterken. De komende jaren willen we samen met het onderwijs zorgen voor kwalitatief sterke en gezonde onderwijsvoorzieningen. We vinden bewegen en sporten belangrijk. Wij zien het als een 'must' voor ieders gezondheid. Daarom moet iedereen van 0-100 jaar met plezier en zonder beperkingen kunnen bewegen en sporten. Op cultureel gebied zorgen we voor een zichtbaar en samenhangend aanbod dat onze gemeente aantrekkelijk maakt, waarin de culturele identiteit wordt behouden en cultuur een belangrijke verbindingsfactor is. Sport en cultuur zijn niet een doel op zichzelf. Ze zijn ook een middel om andere doelen te bereiken, zoals het activeren van achterstandsgroepen en ouderen, het creëren van een aantrekkelijke woon- en werkomgeving en het bevorderen van de sociale cohesie.

Ontwikkelingen lange termijn (2023-2025)
Goede onderwijshuisvesting is onmisbaar voor een harmonieuze ontwikkeling van de huidige en toekomstige talenten in onze gemeente. Daarnaast vormen schoolgebouwen een belangrijke voorziening voor de leefbaarheid van onze dorpen en wijken. Er bestaat behoefte aan onderwijshuisvesting die functioneel, flexibel, gezond, duurzaam en exploitabel is. Om hierin te voorzien staat in het Integraal Huisvestingsplan onderwijshuisvesting (IHP) voor de komende 15 jaar een aantal vernieuwingen in onderwijshuisvesting gepland. Per project wordt een businesscase opgesteld en uit de businesscases volgen kredietaanvragen. In 2023 staat de upgrade van De Linde in Laag Zuthem gepland (netto-investering bedraagt € 219.024). De jaarlijkse kapitaallasten zijn € 24.511 (termijn van 10 jaar). Daarnaast staat voor 2025 de nieuwbouw voor de St. Bernadette in Heeten gepland. Totale netto-investering is € 3.279.375. De jaarlijkse kapitaallasten (40 jaar) zijn € 121.992.

Door uitvoering te geven aan het sportakkoord bereiken we onze ambities op het gebied van een gezonde leefstijl. Hierin staan zes thema's centraal: inclusief sporten en bewegen, duurzame sportinfrastructuur, vitale sport- en beweegaanbieders, positieve sportcultuur, van jongs af aan vaardig in bewegen en topsport die inspireert. Dit doen we samen met sportverenigingen en de dorpen. We blijven sportverenigingen, organisaties en vrijwilligers hierbij goed faciliteren en ondersteunen. We werken samen met de Stichting Sportbelangen Heino aan een scenario-onderzoek naar renovatie of nieuwbouw van de Sporthal Hoogerheyne. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek en uiteindelijk besluit volgt een krediet aanvraag. Daarnaast zullen de gevolgen van corona bij sportverenigingen en -organisaties nog lange tijd doorwerken, niet alleen financieel, maar ook in organisatorische zin. Dit leidt naar verwachting tot een behoorlijke toename aan vragen en type vraagstukken voor de gemeente.

Cultuur is een belangrijke verbindingsfactor. Daarom willen we ons cultuurbeleid continueren en het aanbod cultuureducatie naar het voorgezet onderwijs en de zorg verbreden. Verder wordt ingezet op het ondersteunen van ondernemerschap in cultuursector. Daarnaast blijven we de culturele instellingen ondersteunen bij vragen, het opzetten van projecten en het verbinden met andere verenigingen.

Ontwikkelingen korte termijn (2022)

1. In 2022 staat de start van de renovatie van de St. Jozefschool in Nieuw Heeten gepland. Dit is eerder dan waar in het IHP vanuit is gegaan. Deze renovatie betekent een netto- investering van € 1.715.512, met bijbehorende jaarlijkse kapitaallasten van € 88.000 (termijn van 25 jaar). Voor deze kapitaallasten zijn financiële middelen beschikbaar. Dit in tegenstelling tot de investeringen in onderwijshuisvesting op lange termijn (2023-2025), waar nog geen dekking voor is.

2. De effecten van de coronacrisis zullen nog langere tijd merkbaar zijn bij onze (sport- en cultuur)verenigingen en ons sportbedrijf. Dit leidt tot een toename in het aantal vragen en het type vraagstukken dat we krijgen, variërend van financiële ondersteuningsverzoeken tot meedenken over nodige veranderingen in de organisatie, onderlinge samenwerking of huisvestingsvraagstukken. Het zijn grotendeels vrijwilligers die hierin een uitdagende taak hebben en zich (nu al) vaker tot de gemeente wenden om hulp. Om (sport)verenigingen, organisaties en vrijwilligers goed te kunnen ondersteunen bij hun vraagstukken is aanvullende personele inzet nodig. Zie voor de gevraagde capaciteit programma 7 economie.

3. Kerkenvisie: uit de verkennende gesprekken blijkt dat er behoefte is aan een financiële bijdrage in haalbaarheidsonderzoeken voor herbestemmingsideeën voor en in bouwkundig onderzoek van de kerkgebouwen.

4. Om te voorzien in culturele behoefte en passend cultuuraanbod te hebben, wordt de geldingsduur van het huidige cultuurbeleidsplan (2022) met een jaar verlengd. Daarmee dienen de budgetten ook een jaar langer beschikbaar te zijn. Daarnaast wordt in 2022 een nieuw Cultuurbeleidsplan (2023-2026) opgesteld. Gezien de grote vraag naar de subsidieregelingen wordt rekening gehouden met voortzetting van bestaande regelingen.

Financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel / E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Voorstel	S/E	Investering	2022	2023	2024	2025
1	IHP (kapitaallasten)	S		88	100	100	100
		S		0	13	13	135
2	Kerkenvisie	E		25	25		
3	Cultuurbeleidsplan	E		47			
Totaal programma 7			**0**	**160**	**138**	**113**	**235**

9. Openbare orde en veiligheid

Ambitie

We willen een veilige gemeente Raalte blijven. We nemen onze verantwoordelijkheid op het gebied van openbare orde en veiligheid door in te zetten op de prioriteiten zorg/veiligheid, ondermijning, weerbare samenleving, high impact crimes en informatievoorziening. Door toezicht en handhaving op de naleving van regelgeving te stimuleren en zo nodig af te dwingen, leveren we een bijdrage aan het beschermen van de kwaliteit van de gebouwde omgeving, het (leef)milieu en de openbare ruimte van onze gemeente.

Ontwikkelingen lange termijn (2023-2025)

1. Een mondigere samenleving en toenemende polarisatie leiden steeds vaker tot protesten of uitingen van racisme en hebben als zodanig gevolgen voor de openbare orde en veiligheid. Het is noodzakelijk om ons voor te bereiden op het effect van wereldwijde thema's (klimaat, landbouw, dierenwelzijn) op lokaal niveau, omdat dit ook lokaal voor onrust kan zorgen onder inwoners. We zien dat oproepen voor demonstraties en protesten via de digitale kanalen zeer snel georganiseerd worden. We zetten met onze veiligheidspartners in op signalering en de aanpak hiervan. De samenleving is steeds meer digitaal ingericht. Onze rol in het tegengaan van cybercrime en de samenwerking hierin met politie en justitie vraagt aandacht. Daarnaast ontwikkelt het data gestuurd werken zich, wat een bijdrage kan leveren in het bestrijden van online criminaliteit en in het inzichtelijk maken van netwerken.

2. De Veiligheidsregio IJsselland bereidt een financieel meerjarenperspectief voor. Dit onder andere vanwege de verwachte financiële consequenties van een aantal (landelijke) ontwikkelingen, waaronder de taakdifferentiatie van de vrijwillige brandweer, de opzet van de meldkamerorganisatie en heroverweging van de financiële verdeelsleutel. Uit het opgestelde perspectief moet blijken in hoeverre deze ontwikkelingen gevolgen hebben voor de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio.

3. Toezicht en de daaruit vloeiende handhaving krijgen steeds meer een integraal karakter. Samenwerking met onze ketenpartners, waaronder de Omgevingsdienst IJsselland, veiligheidsregio, waterschap en de politie wordt verbeterd en versterkt. Ook de samenwerking met het toezicht in het sociaal domein wordt belangrijker.

Ontwikkelingen korte termijn (2022)

1. Dit jaar benutten we om de ambitie op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) samen met de raad te bepalen en vast te leggen in een ambitiedocument. In dit document en het uitvoeringsbeleid worden de ambities en (financiële) middelen met elkaar in balans gebracht. Het is daarbij de wens om de senior toezicht en handhaving structureel te financieren. Om een eerste stap in de richting van de gewenste ambitie te kunnen zetten, wordt voorgesteld eenmalig te reserveren voor 2022. Op basis van de vast te stellen ambitie worden nadere voorstellen gedaan bij de kadernota 2023.

Financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel / E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Voorstel	S/E	Investering	2022	2023	2024	2025
1	Personele inzet toezicht en handhaving	E		96			
Totaal programma 8			**0**	**96**	**0**	**0**	**0**

10. Bestuur en dienstverlening

Ambitie

Raalte is en blijft een zelfstandige gemeente. We geloven in de kracht van de gemeenschap en komen samen met onze inwoners, organisaties en verenigingen tot betere oplossingen. Een aantal maatschappelijke opgaven vraagt om meer regionale samenwerking. Raalte neemt deel aan deze samenwerking en behoudt hierbij de mogelijkheid zelfstandig beleid te ontwikkelen. De ervaring die we met overheidsparticipatie hebben opgedaan zetten we voort. Het is nadrukkelijk onze ambitie alle doelgroepen te bereiken, zowel jong als oud. We zetten daartoe de ingezette weg van bestuurlijke vernieuwing door waaronder de inzet van een burgerpanel. We digitaliseren onze producten en diensten, maar ook blijft het mogelijk om het gemeentehuis te bezoeken om diensten fysiek af te nemen. Het handelen van de gemeente is makkelijk door inwoners te volgen en reconstrueren, omdat informatie duurzaam en toegankelijk wordt vastgelegd. We werken meer en meer digitaal en datagedreven zodat wij beter kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. In al onze uitingen willen we open, helder en begrijpelijk communiceren.

Ontwikkelingen lange termijn (2023-2025)

1. Ongelijkheden tussen groepen, wat betreft opleiding en leeftijd, werken door in participatieprocessen die we met onze inwoners voeren. Niet alleen hebben sommigen meer vertrouwen in het bestuur dan anderen, opkomst en participatie zijn ook niet evenredig verdeeld over alle groepen. Vooral mensen met een hogere opleiding en een hoger inkomen zijn daarin oververtegenwoordigd. Dat brengt het risico met zich mee dat hun visie en belangen sterker doorklinken in de oplossingen. Ook het aandeel vrijwilligers in Raalte daalt.

2. Om de gedane ervaringen op bestuurlijke vernieuwing te borgen en te doorontwikkelen, werken we vanuit een gedragen visie op bestuurlijke vernieuwing en is de participatieverordening in werking getreden.

3. Onze dienstverlening verandert continu, door de invloed van digitalisering, maar ook de ervaring die we met de coronacrisis (bijvoorbeeld met het werken op afspraak) hebben opgedaan. We willen kijken hoe we deze ervaringen gaan vertalen naar de post-corona tijd. Daarnaast vraagt ook de steeds sneller veranderende samenleving voor een continue aanpassing aan deze samenleving en haar wensen.

4. De coronacrisis heeft werken en vergaderen op afstand tot 'het nieuwe normaal' gemaakt. In onze visie op toekomstgericht werken staan steeds meer de opgaven en de samenwerking met onze partners centraal in plaats van het werken vanuit een vaste taak en werkplek. Onze nieuwe visie op toekomst gericht werken en vergaderen zal een effect hebben op ons huisvestingsconcept.

Ontwikkelingen korte termijn (2022)

1. Op dit moment verstrekt onze accountant een controleverklaring met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van onze jaarrekening. Er is een wetswijziging in voorbereiding waarbij het college van burgemeester en wethouders vanaf boekjaar 2021 zelf verantwoordelijk is voor de rechtmatigheidsverantwoording. Om aan de te stellen kwaliteits- en onafhankelijkheidseisen op het gebied van de verbijzonderde interne controle te kunnen

voldoen is het voornemen deze werkzaamheden uit te besteden. De budgettaire gevolgen hiervan bedragen circa € 40.000 structureel met ingang van 2021.

2. In het kader van digitalisering en als uitvloeisel van de i-Uitvoeringsplannen zijn onontkoombare investeringen noodzakelijk. In juni 2023 loopt het contract met Dimpact voor de e-suite (zaaksysteem) en burgerzakenmodules af. Beide applicaties maken een cruciaal onderdeel uit van het primaire proces rondom de dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Naast de financiële bijdrage aan Dimpact zullen we te maken hebben met (eenmalige) implementatiekosten. Per 1 januari 2023 loopt het huidige meerjarencontract van het financieel systeem af. Dit jaar vindt de aanbesteding plaats, gevolgd door implementatie in 2022. De vervanging van het systeem leidt tot eenmalige implementatiekosten. Tot slot is er de ambitie in een aantal jaren toe te groeien naar een datagedreven organisatie. Een datagedreven organisatie draagt bij aan een betere dienstverlening, digitale samenleving en betere bedrijfsvoering. Denk hierbij aan een monitor sociaal domein, managementinformatie, een dashboard meldingen openbare ruimte, waterbeheer en buurtanalyses op sociale en veiligheidsaspecten.

Financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel / E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Voorstel	S/E	Investering	2022	2023	2024	2025
1	Invoering rechtmatigheids-verantwoording	S		40	40	40	40
2	*I-uitvoeringsplan bedrijfsvoering:*						
	Vervanging financieel systeem en vervanging zaaksysteem	E		212	175	39	
	Datagedreven werken	E		75			
		S		10	10	10	10
	Dekking egalisatiereserve DOWR-I	E		-145	-100		
Totaal programma 9			**0**	**192**	**125**	**89**	**50**

11. Financiële opgave

Evenals de inhoudelijke bouwstenen, schetsen we in dit hoofdstuk kort de ambitie vanuit het Roalter Akkoord op onze financiën en de ontwikkelingen op lange en korte termijn die van invloed zijn op ons financieel perspectief.

Ambitie
De gemeente Raalte wil haar gezonde financiële positie behouden. We staan voor een solide en stabiel financieel beleid met een structureel en reëel sluitende jaar- en meerjarenbegroting. Structurele kosten dekken we met structurele middelen. We willen samen met andere gemeenten en door ons te laten vertegenwoordigen door de VNG nieuwe afspraken maken met het kabinet over betere financiële spelregels. We zien namelijk dat de ontwikkeling van het gemeentefonds geen gelijke tred heeft gehouden met de ontwikkeling van de inflatie en volume van taken die we met de uitkering uit het gemeentefonds uitvoeren.

Ontwikkelingen lange en korte termijn
Ontwikkeling algemene uitkering gemeentefonds
Belangrijke ontwikkeling voor de financiële huishouding van de gemeente is de herverdeling van het gemeentefonds. Op basis van uitkomst en integrale weging van de onderzoeken van CEBEON en AEF (stand 2017) ligt momenteel een adviesaanvraag voor bij de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Met de adviesaanvraag zijn ook de eerste resultaten per gemeente bekend geworden. Raalte komt hier vooralsnog uit met een kleine plus van 4 euro per inwoner. De cijfers met stand 2017 worden in een later stadium onder andere geactualiseerd naar de stand 2019 hetgeen tot wijziging van de voorlopige cijfers kan leiden. Om tot een afgewogen en onderbouwd advies te kunnen komen heeft de Raad eind maart 2021 nadere vragen aan de minister van Binnenlandse Zaken gesteld. Daarmee wil de Raad meer inzicht krijgen in de inhoudelijke onderbouwing van de verdeling. Onder andere door de reactie van de Raad houden de fondsbeheerders het verdeelvoorstel op onderdelen nog eens kritisch tegen het licht. De antwoorden op de vragen ontvangt de ROB dan samen met het aangepaste verdeelvoorstel. De minister verwacht dat begin juni te kunnen sturen. Het besluit tot invoering van de nieuwe verdeling is aan het volgende kabinet en maakt dan onderdeel uit van een breder palet aan keuzes. Denk hierbij aan de structurele omvang van het gemeentefonds, mede in relatie tot de discussie rondom de middelen sociaal domein, de normeringssystematiek en het eigen belastinggebied. De ingangsdatum van de nieuwe verdeling is voorzien per 1 januari 2023.

Belangrijk gegeven voor onze gemeente is de fluctuatie van de algemene uitkering. De september en decembercirculaire 2020 laten een negatief effect zien van € 354.000 in 2022 aflopend tot € 265.000 in 2025. Dit nadelig effect kan nog voor een belangrijk deel worden opgevangen binnen het huidige structureel meerjarenperspectief.

Coronacrisis
Ook de gevolgen van de coronacrisis zullen financiële impact hebben op de lange termijn ontwikkelingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de schade aan de economie en de toename van werkloosheid, de psychische en fysieke gevolgen die impact heeft op de volksgezondheid, de impact op ondernemers, maatschappelijke en culturele instellingen en het verenigingsleven en mogelijke lagere bestedingen danwel bezuinigingen vanuit het rijk. Het is te prematuur hierover

nu voorspellingen te doen. Het rijk heeft in 2020/2021 steunpakketten beschikbaar gesteld/aangekondigd ter compensatie van de inkomstenderving en extra kosten die de gemeente maakt op diverse beleidsterreinen als gevolg van corona. Daarnaast heeft de Raad aanvullend op de rijkscompensatiegelden voor het jaar 2020 en 2021 een gemeentelijke stelpost van € 500.000 beschikbaar gesteld. Bij de programmabegroting 2022 wordt, op basis van de dan actuele omstandigheden, beoordeeld of het nodig wordt geacht voor 2022 opnieuw een gemeentelijke stelpost corona vrij te maken ten laste van de algemene bestemmingsreserve.

Meerjarige investeringsplannen openbare ruimte en onderwijshuisvesting.
In de nu voorliggende kadernota is, vooruitlopend op definitieve besluitvorming, een indicatie gegeven van de te verwachten meerjarige investeringsopgaven 2022-2025 in de openbare ruimte en in onderwijshuisvesting. Hierbij heeft wel een temporisering plaats gevonden van hetgeen binnen het nu voorliggend financieel kader mogelijk is (kleur groen in de financiële tabellen) en hetgeen dat wordt doorgeschoven naar de integrale afweging bij de begroting 2022-2025 op basis van het dan actuele financieel perspectief (kleur oranje in de financiële tabellen).

Voor de tranches na 2025 zijn ook forse investeringen gemoeid waarvoor nog geen/ onvoldoende dekking aanwezig is binnen het (langjarig) meerjarenperspectief. Wel kan vanaf 2023 de nog beschikbare structurele stelpost reservering kapitaallasten voor vervangingsinvesteringen tot een totaalbedrag van € 140.000 als dekkingsmiddel worden ingezet.

Ook zou nog overwogen kunnen worden om ten laste van de algemene bestemmingsreserve eenmalige middelen vrij te spelen en deze te storten in een te vormen gekoppelde reserve. De structurele afschrijvingslasten van de investering kunnen vervolgens gedurende de looptijd van de investering worden bekostigd uit deze gekoppelde reserve. Nadeel hiervan is dat de kapitaallasten na het verstrijken van de levensduur dan niet structureel gedekt zijn binnen de begroting. Het probleem met betrekking tot de bekostiging van de onderwijshuisvesting speelt landelijk. Deze financiële opgave maakt deel uit van de input van de VNG op de investeringsagenda voor de volgende kabinetsformatie.

Financieel kader
Financieel kader
Op basis van de raad-sessies in april heeft uw raad onderstaand financieel kader aan ons college meegegeven voor de begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025:

Structurele beschikbaar voor nieuw beleid: € 250.000

Eenmalige beschikbaar voor nieuw beleid: € 2.000.000

Inventarisatie nieuw beleid
Omdat de inhoudelijke ambities momenteel groter zijn dan de financiële mogelijkheden is bij deze kadernota een prioritering aangebracht. Welke inhoudelijke ambities passen op basis van het door de raad gegeven financieel kader wel binnen de financiële mogelijkheden (kleur **groen**) en welke inhoudelijke ambities passen (nog) niet binnen de financiële mogelijkheden (kleur **oranje**). Het college stelt de raad voor om de inhoudelijke ambities welke bij deze kadernota nog niet passen binnen de financiële mogelijkheden (kleur oranje) opnieuw integraal af te wegen bij de komende begroting op basis van het dan actueel financieel perspectief.

Het geïnventariseerd nieuw beleid bij deze kadernota laat onderstaand financieel beeld zien:
Kleur **groen**, passend binnen de financiële mogelijkheden:

structureel **€ 221.000 in 2022 oplopend naar € 340.000 in 2025.**
eenmalig **€ 2.055.000. Het eenmalig bedrag is als volgt over de jaren verdeeld:**
€ 1.019.000 (2022), € 997.000 (2023) en € 39.000 (2024)

Hiermee ligt de inzet van middelen bij deze kadernota iets boven het door de raad aangegeven financieel kader. Het college acht deze inzet haalbaar richting de komende begroting 2022-2025

Kleur **oranje**, (nog) niet passend binnen de financiële mogelijkheden:

structureel: **€ 40.000 in 2022 oplopend naar € 445.000 in 2025.**
eenmalig: **€ 1.846.000. Het eenmalig bedrag is als volgt over de jaren verdeeld:**
€ 197.000 (2022), € 25.000 (2023), € 812.000 (2024) en € 812.000 (2025).

Zie voor een nadere specificatie het totaaloverzicht nieuw beleid kadernota 2022-2025 (bijlage 1).

Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve
Bij de begroting 2021 is aangegeven dat de algemene bestemmingsreserve zich ontwikkelt van € 12,43 mln. begin 2021 tot € 7,28 mln. eind 2024. Rekening houdend met de afroming van de algemene bestemmingsreserve grondexploitatie bij de jaarrekening 2020 tot en bedrag van € 2,8 mln. en de resultaten van de september en decembercirculaire 2020 op het begrotingsresultaat 2021-2024 is de verwachting dat deze reserve zich ontwikkeld van € 17,58 mln. begin 2021 tot € 8,5 mln. eind 2025. Dit is een surplus van 4 mln. op het door de raad vastgestelde minimumniveau van € 4,5 mln. (motie van 8 november 2018). Hierin liggen keuzemogelijkheden. Welk deel van de algemene reserve wil de raad inzetten bij de komende begroting 2022-2025 en welk deel wil men reserveren voor de toekomst om invulling te geven aan opgaven welke nu nog niet/onvoldoende financieel zijn vertaald c.q. nieuwe opgaven die zich aandienen. Met het nu voorliggend nieuw beleid bij deze kadernota wordt tot een bedrag van € 2,06 mln. een beroep gedaan op de algemene bestemmingsreserve en loopt deze reserve dan terug van € 8,5 mln. minus € 2,06 mln. is € 6,44 mln. in 2025.

Ontwikkeling weerstandsratio
De ontwikkeling van de weerstandsratio is ook van belang voor het financieel perspectief. De voorlopige uitkomsten van de jaarrekening 2020 laten een weerstandratio zien van 2,1. Bij de jaarrekening 2019 was deze ratio becijferd op 2,3 en bij de begroting 2021 op 1,7. Een belangrijke oorzaak hiervan is de afname van de risico's binnen de grondexploitatie gedurende het jaar 2020. Een andere belangrijke factor hierin is de inschatting van het risico met betrekking tot de ontwikkeling van de algemene uitkering. Weliswaar is op basis van de eerste uitkomsten van de uitkomsten CEBEON/AEF het risico van de herijking gemeentefonds voor Raalte geweken. Maar we zien nog steeds dat de ontwikkeling van het gemeentefonds geen gelijke tred heeft gehouden met de ontwikkeling van de inflatie en volume van taken die we met de uitkering uit het gemeentefonds uitvoeren. Voor de herijking van het gemeentefonds is in de jaarrekening 2020/begroting 2021 een risicobedrag opgenomen van (eenmalig) € 2,5 mln. Gezien de onzekerheid van de ontwikkeling en/of omvang van het gemeentefonds richting de nieuwe kabinetsformatie wordt geadviseerd het risico op de ontwikkeling van de algemene uitkering bij

deze kadernota te continueren. De weerstandsratio is onder andere gebaseerd op risico's in relatie tot de weerstandscapaciteit. In dit kader willen we er op wijzen dat bij het bepalen van de risico's in deze kadernota alleen de eerste tranche (2022-2025) van de vervangingsinvesteringen voor onder andere de openbare ruimte en onderwijshuisvesting financieel is vertaald. Zoals te lezen valt bij de betreffende beleidsprogramma's staan we in de verdere toekomst voor meer investeringen waarvoor nu nog géén financiële middelen zijn vrijgemaakt. Denk daarbij, naast de vervangingsinvesteringen, onder andere ook aan de opwaardering van de N35. Verwerking van de (vervangings) investeringen als risico zou dus een beduidend lagere weerstandsratio geven. Om deze redenen stelt het college voor om bij deze kadernota de reserve weerstandsvermogen nog niet af te romen.

Bijlagen

Bijlage 1: Totaaloverzicht nieuw beleid 2022-2025

Totaal financiële vertaling

Bedragen * € 1.000 S=structureel E=eenmalig - is voordeel

Nr.	Pr.	Voorstel	S/E	Invest.	2022	2023	2024	2025
		Starterslening en adviesfunctie	E		840	0	0	0
1	1	Dekking binnen reserve stedelijke vernieuwing	E		-40	0	0	0
		Dekking binnen Svn	E		-800	0	0	0
2	1	Contactpers. buitengebied	E		75	75	75	75
3	1	Coörd. en stikstofaanpak	E		35	35	35	35
4	1	Leaderprogramma 2023-2027	E		75	100	100	100
		MIP-OR (voorlopig)	S	10.363	169	301	432	490
5	2	Dekking	S	-7.234	-130	-239	-329	-344
		MIP-OR (voorlopig)	S		30	131	174	190
		Dekking	S		0	0	0	0
6	2	Onkruidbestrijding	S		0	0	110	110
		Onkruidbestrijding	E		110	110	0	0
7	2	Bewonersparticipatie	E		128	128	128	128
		Beschikbare middelen	E		-73	-73	-73	-73
8	2	Beheerplannen	E		65	65	0	0
		Dekking reserve IVOR	E		-65	-65	0	0
9	2	Klimaatadaptatie	E		151	0	0	0
10	2	Personele inzet klimaat en toekomstbest.	E		108	108	108	108
11	4	Extra investering CJG	E		200	200	0	0
		Dekking uit reserve sociaal domein	E		-200	-200	0	0
12	4	Personele inzet tijdelijk extra capaciteit als gevolg van corona	E		84	84	84	84
13	4	Personele inzet juridisch medewerker	E		67	67	67	67
14	4	Personele inzet data-analist	E		42	42	42	42
15	5	Ruimtecoach	E		0	96	96	96
16	6	Personele inzet lobby en relatiemanagement Regio Zwolle	E		54	54	54	54
17	6	Personele inzet programmamanager verstedelijkingsagenda	S		54	54	54	54
18	6	Extra personele inzet corona economie, sport en cultuur	E		96	96	96	96
19	7	IHP (kapitaallasten)	S		88	100	100	100
			S		0	13	13	135
20	7	Kerkenvisie	E		25	25	0	0

21	7	Cultuurbeleidsplan	E		47	0	0	0
22	8	Personele inzet toezicht en handhaving	E		96	0	0	0
23	9	Invoering rechtmatigheids-verantwoording	S		40	40	40	40
24	9	*I-uitvoeringsplan bedrijfsvoering:*						
		Vervanging financieel systeem en vervanging zaaksysteem	E		212	175	39	0
		Datagedreven werken	E		75	0	0	0
			S		10	10	10	10
		Dekking egalisatiereserve DOWR-I	E		-145	-100	0	0
		Totaal S	**S**		221	256	297	340
		Totaal E	**E**		1.019	997	39	0
		Totaal S	**S**		40	154	307	445
		Totaal E	**E**		243	25	812	812
		Totaal		**3.129**	**1.523**	**1.432**	**1.455**	**1.597**